

## ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:İKİNCİ BÖLÜM  
KARAR

## SEZGİN KAYA BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2022/52046

Karar Tarihi : 2/7/2025

**Başkan** : Basri BAĞCI  
**Üyeler** : Yıldız SEFERİNOĞLU  
Kenan YAŞAR  
Ömer ÇINAR  
Metin KIRATLI  
**Raportör** : Alperen KONAK  
**Başvurucu** : Sezgin KAYA  
**Vekili** : Av. Ömer Faruk BAKİ

## I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, idari para cezasının iptal edilmesi talebiyle yapılan başvuruda tanık dinletme talebi hakkında karar verilmemesi nedeniyle tanık dinletme hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvurucu, bireysel başvuru konusu olayların meydana geldiği tarihte Altınordu'da içki satışı da yapan bir işyeri işletmektedir.

3. Kolluk görevlileri tarafından 29/11/2021 tarihinde, saat 22.00'den sonra bahsi geçen işyerinde içki satışı yapıldığına ilişkin tutanak düzenlenmiştir. Anılan tutanakta 29/11/2021 tarihinde saat 22.30 sıralarında başvurunun işlettiği işyerinde alkol satıldığının görüldüğü, bunun üzerine alkol alan kişilerin yol üzerinde durdurulduğu, yapılan kimlik kontrolünde M.K. ve B.Ç. olduğu anlaşılan kişilerin ellerindeki poşette bira bulunduğunun tespit edildiği, bu kişilere alkolü nereden aldığı sorulduğunda U. Büfe isimli işyerinden aldıklarını ifade ettikleri belirtilmiştir. Daha sonra işyerine girildiğinde kendisini görevli olarak tanıtan S.T.nin işyerine ait evrakı kolluk görevlilerine teslim ettiği, S.T.nin tutanağı imzalamaktan imtina ettiği anlaşılmıştır.

4. Söz konusu tutanak, Tarım ve Orman Bakanlığı Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığına (Daire Başkanlığı) gönderilmiş; Daire Başkanlığı, işyeri sahibi olan başvuru hakkında 8/6/1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İhbarı Kanunu'nun 6. maddesinin (5) numaralı fıkrasının son cümlesinde yer alan "*Alkolü içkiler, 22.00 ila 06.00 saatleri arasında perakende olarak satılamaz.*" hükmünün ihlal edildiği gerekçesiyle aynı Kanun'un 7. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (e) bendi uyarınca 70.921 TL idari para cezası uygulamıştır.

5. Başvurucu, idari para cezasının kaldırılması için Ordu 1. Sulh Ceza Hâkimliğine (Hâkimlik) iptal başvurusunda bulunmuştur. Başvuru dilekçesinde; diğer itirazlarının yanı sıra işlettiği işyerinden alkol satın aldıklarının iddia edildiği kişilerin saat 22.00'den önce alkol almak için geldiklerini, daha sonrasında polislerin geldiğini, müşterilere alkol satışı yapılmadığını, polislerin tutanak düzenleyeceklerini bildirmelerine rağmen yarım saat kadar işlem yapmadıklarını ve oyalandıklarını, dolayısıyla söz konusu satışa ilişkin çelişkilerin giderilmesi için M.K. ve B.Ç.nin tanık olarak dinlenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

6. Hâkimlik, anılan başvuru üzerine söz konusu dilekçenin Daire Başkanlığına tebliğ edilerek dilekçede yer alan iddialara karşı Daire Başkanlığının cevaplarının sorulmasına ve idari para cezasına ilişkin işlem dosyasının Daire Başkanlığından istenmesine karar vermiştir.

7. Bunun üzerine Daire Başkanlığı; Hâkimliğe gönderdiği cevap yazısında uyuşmazlık konusu olayın tutanakta anlatıldığı gibi gerçekleştiğini, resmî belge niteliğinde olan tutanağın aksinin aynı değerde belgelerle ispatının zorunlu olduğunu belirterek idari para cezasının usul ve kanuna uygun olduğunu ifade etmiştir. Daire Başkanlığı tarafından gönderilen belgeler arasında M.K. ve B.Ç.nin kolluk tarafından beyanının alındığına dair tutanağa rastlanmamıştır.

8. Hâkimlik, dosya üzerinden yaptığı inceleme neticesinde 1/4/2022 tarihli kararla iptal başvurusunu reddetmiştir. Gerekçeli kararda Daire Başkanlığınca gönderilen belgeler üzerinde yapılan inceleme sonucunda, kolluk görevlilerince düzenlenen tutanak ile eylemin sabit olduğu belirtilmiştir.

9. Başvurucu, iptal başvurusunda ileri sürdüğü itirazlarını yineleyerek Hâkimlik kararına karşı itiraz kanun yoluna müracaat etmiştir.

10. Başvurucunun itirazı Ordu 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin (itiraz makamı) 21/4/2022 tarihli kararı ile *"...verilen kararda usule ve yasaya aykırılık bulunmadığı"* gerekçesiyle kesin olarak reddedilmiştir.

11. Başvurucu, nihai hükmü 22/4/2022 tarihinde öğrendikten sonra 20/5/2022 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

12. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

## **II. DEĞERLENDİRME**

13. Başvurucu, kolluk görevlilerince düzenlenen tutanakta müşteri olan tanıklar M.K. ve B.Ç.nin duruşmada dinlenmediğini belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

14. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde, başvurunun öncelikle kabul edilebilirlik kriterleri yönünden değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiş; ayrıca somut olay ele alınırken mevzuat hükümleri ile konuya ilişkin yer verilen Anayasa Mahkemesi kararlarının dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

15. Başvurucunun iddiaları adil yargılanma hakkı kapsamındaki tanık dinletme hakkı yönünden incelenmiştir.

16. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

17. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiş ancak tanık dinletme hakkından açıkça söz edilmemiştir. Bununla birlikte adil yargılanma hakkının somut görünümünden biri olan tanık dinletme hakkı esasen Anayasa'nın 36. maddesinde yer verilen adil yargılanma hakkının da zımni bir unsurudur (*Ali Fırtına* [1. B.], B. No: 2014/14575, 6/7/2017, § 24).

18. Diğer yandan Anayasa'nın 36. maddesine "*adil yargılanma*" ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle de güvence altına alınan adil yargılama hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (d) bendinde; bir suç ile itham edilen herkesin iddia tanıklarını sorguya çekme veya çektirme, savunma tanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı şartlar altında davet edilmelerinin ve dinlenmelerinin sağlanmasını isteme hakkı düzenlenmiştir (*Ali Fırtına*, § 25).

19. Anayasa Mahkemesi de benzer iddiaların ileri sürüldüğü başvurulara ilişkin olarak birçok kararında tanık dinletme hakkıyla ilgili ilkeleri belirlemiştir.

20. Savunma tanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı şartlar altında davet edilmelerinin ve dinlenilmelerinin sağlanmasını isteme hakkı, silahların eşitliği ilkesinin bir gereğidir. Tanıkların dinlenilmek üzere çağrılmasının uygun olup olmadığını değerlendirmesi, kural olarak yargılama mercilerinin takdir yetkisi dâhilindedir. Ancak bu hak, sanığın lehine olan bütün tanıkların çağrılmasını ve dinlenilmesini gerektirmez. Bu düzenlemenin esas amacı, sanığın aynı şartlar altında ve silahların eşitliği ilkesine uygun olarak tanık dinletme talebinde bulunabilmesinin sağlanmasıdır. Dolayısıyla bir sanığın bazı tanıkları dinletemediğinden şikâyet etmesi yeterli olmayıp ayrıca bu tanıkların dinlenilmesinin hangi nedenlerle önemli olduğunu ve gerçeğin ortaya çıkması için neden gerekli olduğunu açıklamak suretiyle tanık dinletme talebini desteklemesi gerekmektedir (*Atila Oğuz Boyalı* [2. B.], B. No: 2013/99, 20/3/2014, § 47; *Ahmet Zeki Üçok* [1. B.], B. No: 2013/1966, 25/3/2015, § 70).

21. Başvuru konusu idari para cezası kolluk görevlilerinin M.K. ve B.Ç.'nin saat 22.30 sıralarında anılan işyerinden içki aldığına ilişkin gözlemleri sonucu düzenledikleri tutanağa dayanmaktadır. Başvurucu, işyerinde içki satılmadığını belirtmiş ve içki satın aldığı iddia olunan kişilerin duruşmada dinlenmesi yönündeki talebini Hâkimliğe iletmıştır (bkz. § 5). Hâkimlik tarafından tanıklar M.K. ve B.Ç.'nin duruşmada dinlenilmesi yönünde bir işlem yapılmamıştır. Buna göre tanıkların duruşmada dinlenilmesi için Hâkimlikçe makul bir çaba sergilenmemiştir. Başvurucu, Hâkimlik kararına karşı itirazında da aynı yönde talepte bulunduğu hâlde bu talebi itiraz makamınca da değerlendirilmemiştir (bkz. § 10). Dolayısıyla başvurunun tanık dinletme hakkından yararlandırılmamasının geçerli bir nedene dayandığını söylemek mümkün gözükmemektedir.

22. Bununla birlikte iptal başvurusunun reddi kararında kolluk görevlilerinin düzenledikleri tutanağa dayanılması nedeniyle savunma tarafının karşılaştığı zorlukları telafi

eden dengeleyici güvencelerin başvurucuya tanınıp tanınmadığı da incelenmelidir. Diğer bir ifadeyle yargılama detaylı incelemelere tabi tutularak tutanağın güvenilirliğinin ve doğruluğunun saptanması amacıyla kabahatli olduğu iddia edilen kişiye telafi edici güvenceler sağlayan bir usulün izlenip izlenmediği ortaya çıkarılmalıdır. Bu kapsamda Hâkimlikçe karar verilirken tutanağı destekleyen başka doğrulayıcı delillere dayanılması telafi edici güvencelerden biri olarak kabul edilebilir. Somut olayda Hâkimlik gerekçeli kararında kolluk görevlilerinin gözlemleri üzerine hazırlanan tutanağa ağırlık vererek başvurucunun sahibi olduğu işyerinde içki satıldığı sonucuna ulaşmıştır. Hâkimlik kararında tutanağın teyit edilmesi amacıyla yeterli ölçüde başka doğrulayıcı delile atıf yapıldığı söylenemez.

23. Sonuç olarak Hâkimliğin kararına gerekçe gösterdiği olguların varlığı yönünden sadece tutanağı dikkate alması, buna karşılık başvurucunun aynı olguların aksini ispat için gösterdiği tanıkları dinlememesi başvurucuyu yaptırım uygulayan idare karşısında önemli ölçüde dezavantajlı duruma düşürmüştür. Bu durum, yargılamayı bir bütün hâlinde adil olmaktan çıkarmıştır.

24. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki tanık dinletme hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

### III. GİDERİM

25. Başvurucu; ihlalin tespiti ve yeniden yargılama yapılması talebinde bulunmuştur.

26. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aliğül Alkaya ve diğerleri* (2) [I. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu* (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

27. Öte yandan hak ihlali kararından Anayasa Mahkemesinin davanın neticesiyle ilgili bir tutum sergilediği sonucu çıkarılmamalıdır. Anayasa Mahkemesince verilen hak ihlali kararı uyumsuzluğun sonuçlarından bağımsız olup davanın kabulüne, reddine ya da beraate veya mahkûmiyete karar verilmesi gerektiği anlamına gelmemektedir. Kural olarak, yargılamanın her aşamasında olduğu gibi ihlalin sonuçlarını gidermek üzere yeniden yapılacak yargılama sonunda da delillerin dava ile ilişkisini kurma ve bunları değerlendirmek sonuç çıkarma yetkisi ilgili mahkemelere aittir.

### IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Tanık dinletme hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki tanık dinletme hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin tanık dinletme hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Ordu 1. Sulh Ceza Hâkimliğine (2022/307 D.İş) GÖNDERİLMESİNE,

D. 664,10 TL harç ve 30.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 30.664,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 2/7/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.